

KIMITOÖN
KEMIÖNSAARI

Stöd för växande, lärande och skolgång

i förskolan och den grundläggande utbildningen

1.8.2016

Kimitoöns kommun

Innehållsförteckning

sida

1. A	Stöd för barnets växande och lärande i förskolan	4
1. B	Stöd för lärande och skolgång i den grundläggande utbildningen	9
1.1	Mål och beskrivning	9
1.2	Stöd i anslutning till undervisningsarrangemang	9
	Allmänt stöd	10
	Intensifierat stöd	10
	Plan för elevens lärande	11
	Särskilt stöd	12
	Individuell plan	13
1.3	Hur stödbehovet utreds och bedöms	13
	Utredningar, kartläggningar	13
	Möten vid övergång: förskola–åk 1, åk 6–åk 7,	14
	Bedömning av stödbehov, beslut om särskilt stöd	14
	Pedagogisk bedömning, intensifierat stöd	15
	Pedagogisk utredning, särskilt stöd	15
1.4	Former av stöd	15
	Stödundervisning	15
	Specialundervisning på deltid	16
	Specialundervisning	16
	Individualisering av lärokursen och befrielser från studier	16
	Förlängd läroplikt	17
	Undervisning enligt verksamhetsområden	17
1.5	Övrigt stöd	17
	Handledning i samband med stöd	17
	Samarbete mellan hem och skola i samband med stöd	18
	Tolknings- och biträdestjänster	18
1.6	Elevbedömning	18
	Bilagor	20

Stöd för lärande och skolgång

1. A Stöd för barnets växande och lärande i förskolan

Varje barn i förskoleundervisning har rätt till undervisning med god kvalitet, till handledning samt rätt till tillräckligt stöd för växande och lärande under alla förskolans arbetsdagar. Stödet för uppväxten, den sociala utvecklingen och lärandet innebär att barnets individuella behov beaktas så bra som möjligt. I ordnandet av förskoleundervisningen kan olika lösningar i den pedagogiska miljön, arbetssätt och inlärningskulturen användas. I förskolan används även olika former av stöd som tillämpas enligt behov. I planeringen av stödet beaktas det att barnets behov av stöd kan vara kortvarigt eller mera fortlöpande, att behov av stöd kan finnas på alla nivåer eller variera från delområde till delområde, och att behovet kan variera även under barnets utveckling. Målsättningen för hela perioden av småbarnsfostran är att förstärka utvecklingen av barnets positiva och sunda självuppfattning och att sörja för en jämlik delaktighet i gruppen.

Nivåerna för stöd i förskolan är allmänt stöd, intensifierat stöd och särskilt stöd, liksom inom den grundläggande utbildningen. De gemensamma pedagogiska målsättningarna och en god kvalitet i verksamheten ska för varje barn trygga möjligheten att få det stöd barnet behöver. Avsikten med stödet i förskolan är att förebygga inlärningsvårigheter. Barnet ska ha möjlighet att under förskolan få stöd och handledning av många olika instanser, med problem som gäller speciellt inläringen. När behovet av stöd utreds redan under förskolan underlättar det barnets övergång till den grundläggande utbildningen. Skolan kan förbereda sig till varje elevs skolstart med principen ”det är skolan som är redo för eleven, inte ”det är eleven som ska vara redo för skolan”.

Alla barn i förskoleundervisningen har precis som inom småbarnspedagogiken en egen plan på individuell nivå för sitt växande och lärande. En plan för barnets lärande i förskoleundervisningen görs upp i samarbete med barnet, vårdnadshavare och lärare på höstterminen. Planen innehåller bland annat barnets individuella mål inom olika kunskaps- och färdighetsområden.

Det allmänna stödet i förskolan

Avsikten med det allmänna stödet i förskolan är att från början se till att varje barn får det stöd som behövs för att kunna utvecklas i sitt lärande och växande på bästa möjliga sätt.

Målsättningen för det allmänna stödet i förskolan är att erbjuda varje barn utmaningar och handledning som främjar barnens sociala utveckling och inläring kontinuerligt. Det är förskolegruppens lärare som har ansvaret för att varje enskilt barn får det stöd och den uppmuntran som krävs för en god utveckling i växandet och lärandet. Genom att hjälpa barnen att upptäcka sina starka sidor och resurser ger man förutsättningar för lärande, en positiv jaguppfattning och arbetsglädje.

Vid inledningen av förskoleundervisningen sammankommer den yrkesövergripande pedagogiska gruppen för att kartlägga barnens eventuella behov av stödåtgärder. Efter kartläggningen gör förskolläraren upp en plan för barnens lärande och utveckling. Planen omfattar hela förskolegruppen men vid behov görs även personliga planer upp för barn som behöver något specifikt allmänt stöd.

På det allmänna stödets nivå kan växande och lärande bemötas med differentiering, samarbete mellan lärarna, flexibla grupparrangemang och om så krävs kan även specialläraren eller skolgångsbiträde användas innan man övergår till

intensifierat stöd.

Material som kan användas i Kimitoöns kommun för att följa med barnens utveckling och lärande

1. Kouluvalmiuden ryhmäkoe/ gruppmaterial för utvärdering av skolfärdigheter
2. KPT (kontrolloitu piirrostarkkailu) / KTI (kontrollerad teckneiakttagelse)
3. Kasvunkansiot / Barnet växer-portfolie
4. Minä osaan / Jag kan-materialet.

Med hjälp av materialet utvärderas barnets centrala färdigheter som behövs i inläringen i skolan. Behovet av ett eventuellt ökat stöd utvärderas skilt för varje barn. Under hela förskoleåret följer man med barnets utveckling och inläring. Barnets självutvärdering och lärarens iakttagelser dokumenteras under hela året. På våren genomgås på informationsöverföringsmöten tillsammans med skolans personal förskolans uppgifter om varje barns individuella och gruppens gemensamma behov.

Sammanfattning, det allmänna stödet och ansvarspersoner

Stödåtgärder, differentiering, samarbete	Förskollärare
Diskussion med barnet och vårdnadshavare kring överenskommelser om åtgärder både hemma och i förskolan	Förskollärare
Konsultation av speciallärare/ elevvårdspersonal	Förskollärare
Beslut om resurser för elev i behov av allmänt stöd	Pedagogiska ledaren för enheten
Dokumentation av det allmänna stödet	Den lärare som givit stödet
Pedagogisk bedömning görs före intensifierat stöd	Förskollärare i samråd med speciallärare

Det intensifierade stödet i förskolan

Det intensifierade stödet är mångsidigt och regelbundet stöd för inläring, uppväxt och utveckling. Intensifierat stöd ges när det allmänna stödet inte är tillräckligt. Det intensifierade stödet planeras för det enskilda barnet som en helhet. Intensifierat stöd är mera omfattande och fortgår längre än det allmänna stödet. Innan intensifierat stöd kan ges ska förskolläraren göra en pedagogisk bedömning. I den pedagogiska bedömningen ska tillräckligheten och effekten av tidigare stödformer utvärderas. På basen av den pedagogiska bedömningen beslutar man yrkesövergripande om att barnet kan ges intensifierat stöd. En plan för barnets sociala utveckling och lärande görs av förskolans lärare i samråd med vårdnadshavaren. Vid behov kan läraren konsultera expertis på olika specialområden som t.ex. skolpsykolog, hälsovårdare, läkare, talterapeut, socialarbetare m.fl. Man strävar till att ge det intensifierade stödet i barnets egen förskolegrupp och stödtjänsterna ska ordnas så att barnet kan så fullödigt som möjligt delta i sin grupps verksamhet. Målsättningen är en habiliterande vardag för barnet.

I Kimitoöns kommun betonas följande åtgärder inom det intensifierade stödet

1. Flexibla grupparrangemang
2. Differentiering
3. Ökat stöd av speciallärare/specialbarnträdgårdslärare
4. Ökat samarbete med hemmet
5. Ökad andel av elevvård för att främja barnets välbefinnande
6. Ökad användning av skolgångsbiträdestjänster.

Sammanfattning, det intensifierade stödet och ansvarspersoner

Pedagogisk bedömning görs före intensifierat stöd	Förskolläraren
Yrkesövergripande diskussion om intensifierat stöd	Yrkesövergripande pedagogiskt möte
Diskussion med elevens vårdnadshavare om överenskomna åtgärder både hemma och i förskolan	Förskolläraren/ hjälp av annan sakkunnig
Uppgörande av plan för lärande, och resursbehovet	Förskolläraren/ hjälp av annan sakkunnig
Beslut om resurstilldelning inom förskolans resurser	Pedagogiska ledaren för enheten
Intensifierat stöd inleds	Förskolläraren/ speciallärare
Information ges till barnets övriga undervisnings-personal	Förskolläraren
Dokumentation av det intensifierade stödet	Förskolläraren/ den som ger stödet
Utvärdering av det intensifierade stödet	Förskolläraren/ hjälp av annan sakkunnig
Beslut om tilläggsresurser utöver skolans egna	Barnomsorgschefen
Pedagogisk utredning görs före beslut om särskilt stöd. Den baseras på den tidigare gjorda pedagogiska bedömningen och planen för lärande och utvärderingen av den.	Förskolläraren/ specialläraren i samarbete med elevvårdspersonal

Det särskilda stödet i förskolan

Varje barn har rätt till inläring enligt egna förutsättningar. I vissa fall behöver barnet särskilt stöd och handledning för att övervinna hinder för inläringen. Ett barns förutsättningar kan ha försvagats på grund av t.ex. handikapp, sjukdom, funktionshinder eller på grund av riskfaktorer i uppväxtmiljön. I det särskilda stödet ingår alla stödformer som finns i det allmänna stödet och det intensifierade stödet.

Det särskilda stödet ges antingen inom ramen för den allmänna läroplikten eller inom den förlängda, 11-åriga läroplikten. Det särskilda stödet planeras i regel att gälla en längre tid än endast förskoleåret. Det särskilda stödet kan inledas redan före förskoleåret och då planeras förlängd läroplikt för barnet. I dessa fall är samarbetet med rådgivningen och småbarnsfostran speciellt viktig. I många fall fortsätter det behov av särskilt stöd som framkommit i förskolan även i skolan, men ifall det visar

sig att behov av särskilt stöd inte mera finns, fattas det ett beslut om att det särskilda stödet upphör och stödformen byts till intensifierat stöd.

Innan ett beslut om särskilt stöd görs ska en pedagogisk utredning göras. Den pedagogiska utredningen görs i yrkesövergripande samarbete med elevvårdspersonal. För att den yrkesövergripande pedagogiska gruppen ska få tillräcklig information om barnet och kunna göra en så bra utredning som möjligt, bör aktuella och behövliga experter och sakkunniga kontaktas.

Den pedagogiska utredningen innefattar följande:

- en helhetsbeskrivning av barnets uppväxt och inlärning
- vårdnadshavarens syn på riskfaktorer som kan inverka på barnets utveckling och inlärning
- en redovisning om det allmänna stödet och det intensifierade stödet som barnet har fått och en utvärdering av åtgärdernas inverkan
- en beskrivning av barnets inlärningsfärdigheter och särdragen i dessa färdigheter
- en bedömning av hurdana stödåtgärder barnet behöver och målsättningarna för stödet.

På basen av den pedagogiska utredningen fattar bildningschefen beslutet om barnets särskilda stöd. Även vid överförande från särskilt stöd till intensifierat stöd fattar bildningschefen beslut.

När ett barn fått beslut om särskilt stöd görs en individuell plan för förskoleundervisningen. Planen är ett pedagogiskt dokument som beskriver hur barnets undervisning ges och vilka övriga stödformer barnet får (*i enlighet med beslutet om särskilt stöd*). Den individuella planen görs i samråd med vårdnadshavaren. Till de delar som det behövs används yrkesövergripande samarbete inom elevvården.

Särskilt stöd kan bl.a. ordnas med hjälp av specialarrangemang med undervisningspersonal och/eller biträden samt andra behövliga tjänster, samt med speciella undervisningsmetoder, arbetsätt, material och redskap. När det särskilda stödets planeras kan förskolans alla stödformer och -metoder användas. Stödet och dess inverkan på barnets utveckling utvärderas fortlöpande.

Sammanfattning, det särskilda stödet och ansvarspersoner

Pedagogisk utredning görs före beslut om särskilt stöd	Förskollärare/ speciallärare/ i samarbete med elevvårdspersonal
Begäran om psykologiskt eller medicinskt expertutlåtande eller motsvarande social utredning	Barnomsorgschefen i samarbete med den yrkesövergripande pedagogiska gruppen
Hörande av elev och vårdnadshavare	Förskollärare/ speciallärare
Undertecknande av anhållan om särskilt stöd	Barnomsorgschefen/ ansvarsperson i den yrkesövergripande pedagogiska gruppen/ vårdnadshavare
Beslut om särskilt stöd	Bildningschef
Beslut om resurser för elev i behov av särskilt stöd	Bildningschef

Uppgörande av individuell plan	Speciallärare i samråd med förskollärare
Särskilt stöd ger	Förskollärare/ speciallärare/ skolgångsbiträde
Utvärdering av individuell plan, minst en gång per läsår i samråd med vårdnadshavare	Förskollärare/ speciallärare
Beslut om bildandet av undervisningsgrupper där det ingår en eller flera elever som har fått ett beslut om särskilt stöd eller elever som omfattas av förlängd läroplikt	Barnomsorgschefen/ bildningschef/ Bildningsnämndens svenska/ finska sektion
Beslut om att eleven flyttas från särskilt stöd till intensifierat stöd	Bildningschef

Förlängd läroplikt

Gravt handikappade barn, syn- och hörselskadade barn samt andra fysiskt eller intellektuellt gravt handikappade barn och barn med försenad utveckling kan omfattas av förlängd läroplikt. En svår sjukdom kan också vara en orsak till förlängd läroplikt. En förutsättning för att ett barn tillräckligt tidigt ska omfattas av stödåtgärder är att barnomsorgen och andra aktörer samarbetar med varandra. Vårdnadshavaren ska i ett tidigt skede få information om de olika alternativen vid förlängd läroplikt och om konsekvenserna av olika val. Vårdnadshavaren beslutar om barnet deltar i den förskoleundervisningen som föregår läroplikten. Förskoleundervisningens längd och inledandet av den grundläggande utbildningen ska planeras i samråd med vårdnadshavaren utgående från barnets helhetssituation.

Beslut om förlängd läroplikt fattas av bildningschefen, i regel innan läroplikten börjar. Då fattas även ett beslut om särskilt stöd för barnet och barnets individuella plan görs när den överenskomna förskoletiden börjar. En elev med förlängd läroplikt kan delta i förskoleundervisningen i ett eller två år innan den grundläggande utbildningen inleds. För ett barn med förlängd läroplikt gäller rätten att inleda förskoleundervisningen från början av höstterminen det år barnet fyller fem år. I Kimitoöns kommun ordnas förskolan för barn med förlängd läroplikt i mån av möjlighet så att barnet får ett beslut om särskilt stöd och en individuell plan, och inleder sin förskola i 5-åringarnas grupp. Barnet kan delvis delta i förskolans (6-åringarnas) verksamhet enligt sin individuella plan. Andra året i förskolan är barnet i regel i den egentliga förskolegruppen. Barnet fortsätter sedan till nybörjarundervisningen i skolan, vid behov med individuella stödåtgärder.

Om ett barn inte längre omfattas av förlängd läroplikt ska ett beslut fattas om att den förlängda läroplikten upphör och då övergår barnet till att omfattas av den allmänna läroplikten.

Elevvård

Till individuell elevvård hör hälsovårdstjänster som enligt hälso- och sjukvårdslagen ordnas som rådgivningsbyråttjänster för åldersgruppen, psykolog- och kuratorstjänster samt stöd av en yrkesövergripande expertgrupp. Dessa kompletterar det allmänna, intensifierade eller särskilda stöd barnet får. Ett barn som får intensifierat eller särskilt stöd kan till exempel ha behov av en psykologisk undersökning eller en social utredning av en kurator.

I motsats till stöd för växande och lärande, grundar sig individuell elevvård på frivillighet och förutsätter vårdnadshavarens samtycke. Samtycke behövs också för att tillsätta en yrkesövergripande expertgrupp.

Förskolan följer samma riktlinjer inom elevvård och stöd för elevens lärande som grundskolans årskurs 1-9.

1. B Stöd för lärande och skolgång i den grundläggande utbildningen

1.1 Mål och beskrivning

Alla elever har rätt till en trygg studiemiljö, läroplansenlig undervisning, elevhandledning och tillräckligt stöd i lärandet och skolgången genast då ett behov uppstår. I undervisningen ska metoder och mångsidiga arbetssätt som beaktar elevernas förutsättningar, ålder, slag av arbetsuppgifter och undervisningssituationer tillämpas. Genom dessa stöds och handleds lärandet i hela undervisningsgruppen och hos den enskilda eleven. Det är viktigt att i ett tidigt skede identifiera inlärningssvårigheter och ingripa i faktorer som utgör hinder för lärandet. För att i ett tidigt skede kunna konstatera behovet av stöd ska elevernas behov utvärderas kontinuerligt och stödet ska påbörjas tillräckligt tidigt.

Undervisningen sker i samarbete med hemmen. Vårdnadshavaren har det primära ansvaret för sitt barns fostran och för att barnet fullgör läroplikten. Skolan stödjer hemmet i den fostrande uppgiften och svarar för sin del för att fostra och undervisa eleven som en medlem av skolsamfundet. Målet är att främja elevens förutsättningar för lärande och trygghet samt hela skolsamfundets välbefinnande. Skolan samarbetar med vårdnadshavaren så, att vårdnadshavaren för sin del kan stödja barnets målinriktade lärande och skolgång.

I Kimitoöns kommuns samtliga skolor samarbetar lärare och personal inom elevvården för att främja och upprätthålla elevens goda lärande, goda fysiska och psykiska hälsa samt sociala välbefinnande. Intensifierat och särskilt stöd inleds och anordnas *yrkesövergripande* utifrån en pedagogisk bedömning/utredning *i samarbete med yrkesutbildade personer inom elevvården*. I skolorna ordnas yrkesövergripande *pedagogiska möten* för detta (pedagogiskt diskussionsforum).

Målet är att stödja elevens studier med hjälp av allmänt och intensifierat stöd så att målen för den allmänna lärokursen kan nås i alla ämnen. Undervisningen ordnas så att alla barns och ungas lärande kan tryggas i en gemensam skola, så långt det är möjligt i elevens närskola.

1.2 Stöd i anslutning till undervisningsarrangemang

Stödet indelas i tre nivåer (allmänt, intensifierat, särskilt) beroende på hur omfattande elevens stödbehov är.

Stödformerna (stödundervisning, specialundervisning på deltid, specialundervisning, handledning, kompanjonundervisning, differentiering) kan tillämpas antingen enskilt eller så att de kompletterar varandra på alla nivåer av stöd.

Stödformen eller nivån av stöd ges så länge det är nödvändigt.

Allmänt stöd

Ges till en elev som tillfälligt har blivit efter i studierna eller annars behöver kortvarigt stöd för sitt lärande.

Stödundervisningen inleds genast då svårigheterna upptäckts. När läraren upptäcker att en elev har någon form av svårigheter i sitt skolarbete är det av största vikt att vårdnadshavaren kontaktas i ett tidigt skede. Genom att ta med vårdnadshavarna i processen för att stöda barnets utveckling redan från början lägger man grunden till ett fortsatt gott samarbete. Ett gott samarbete mellan hem och skola är avgörande för elevens framgångar.

Stödundervisning kan även förebygga svårigheter.

Initiativet till stödundervisning ska i första hand tas av elevens lärare.

Det allmänna stödet ges i första hand av klass/ämnesläraren i samarbete med hemmet. Specialläraren handleder klass/ämnesläraren vid behov.

Stödundervisningen ordnas så ofta och i sådan utsträckning som eleven behöver den för att göra framsteg i studierna. Klassläraren, ämnesläraren, specialläraren eller handledaren kan handha denna form av stöd. Den kan ordnas genom differentiering eller kompanjonundervisning inom den ordinarie undervisningsgruppen, i en smågrupp eller individuellt. Den kan också ges under lektionerna genom olika slags flexibla grupparrangemang. Specialundervisning på deltid kan vara en form inom nivån allmänt stöd. Klass/ämnesläraren informerar vårdnadshavaren om att eleven får stödundervisning. Stödundervisning ges antingen under de lektioner i läroämnet där eleven behöver stödundervisning och som eleven har enligt arbetsordningen, eller utanför lektionstid.

Varje skola dokumenterar i t.ex. en pärm vilka elever som har fått allmänt stöd, i vilket ämne och när det givits samt vem som handhaft stödundervisningen.

Ifall det allmänna stödet inte ger önskat resultat görs en pedagogisk bedömning. I den utreds behovet av ytterligare stödformer.

Sammanfattning, det allmänna stödet och ansvarsperson

Stödundervisning och differentiering	Lärare i samråd med rektor
Diskussion med elev och dess vårdnadshavare kring överenskommelser om åtgärder både hemma och i skolan	Lärare
Konsultation av speciallärare/vid yrkesövergripande pedagogiska möten	Lärare
Beslut om resurser för elev i behov av allmänt stöd	Rektor
Dokumentation av det allmänna stödet	Den lärare som givit stödet
Pedagogisk bedömning görs före intensifierat stöd	Lärare

Intensifierat stöd

Ges till en elev som för sitt lärande eller sin skolgång behöver regelbundet stöd eller flera former av stöd samtidigt. Det är inte möjligt att individualisera lärokurserna i olika läroämnen inom det intensifierade stödet. Eleven bör med hjälp av stödåtgärderna nå målen för godkänt inom den allmänna lärokursen.

Intensifierat stöd ges då allmänt stöd inte är tillräckligt. Intensifierat stöd är mer

omfattande och långsiktigt än det allmänna stödet.

På basis av en pedagogisk bedömning som gjorts av elevens klass/ämneslärare fattas beslut vid ett pedagogiskt möte om att eleven kan ges intensifierat stöd. I den pedagogiska bedömningen ska tillräckligheten och effekten av tidigare stödformer utvärderas. En plan för elevens lärande görs upp i samråd med vårdnadshavaren och det intensifierade stödet ges enligt innehållet i denna plan.

Specialundervisning på deltid är ofta den stödform som tillämpas på denna nivå. Den kan ordnas genom differentiering eller flexibelt som kompanjonsundervisning i den ordinarie undervisningsgruppen, i en smågrupp eller som individuell undervisning. Klass/ämnes- eller speciallärare handhar denna stödform.

Klass/ämnesläraren eller specialläraren ansvarar för att det intensifierade stödet dokumenteras och utvärderas.

Sammanfattning, det intensifierade stödet och ansvarsperson

Pedagogisk bedömning görs före intensifierat stöd	Lärare
Yrkesövergripande diskussion om intensifierat stöd	Rektor/ vid yrkesövergripande pedagogiska möten
Diskussion med elevens vårdnadshavare om överenskomna åtgärder både hemma och i skolan	Lärare/ speciallärare/ elevhandledare
Uppgörande av plan för lärande, och resursbehovet	Lärare/ speciallärare/ elevhandledare
Beslut om resurstilldelning inom skolans resurser	Rektor
Intensifierat stöd inleds	Lärare/ speciallärare
Information ges till elevens övriga undervisningspersonal	Lärare/ speciallärare/ elevhandledare
Dokumentation av det intensifierade stödet	Lärare/ speciallärare
Utvärdering av det intensifierade stödet	Lärare/ speciallärare/ elevhandledare
Beslut om tilläggsresurser utöver skolans egna	Bildningschef
Pedagogisk utredning görs före beslut om särskilt stöd. Den baseras på den tidigare gjorda pedagogiska bedömningen och planen för lärande och utvärderingen av den.	Lärare/ speciallärare/ elevhandledare i samarbete med ansvariga inom elevvården

Plan för elevens lärande

Då det efter en pedagogisk bedömning vid det yrkesövergripande pedagogiska mötet beslutits att en elev ska inleda intensifierat stöd uppgörs en plan för elevens lärande. Den uppgörs av klass/ämneslärare eller klassföreståndare i samråd med speciallärare. Eleven och dess vårdnadshavare ska även höras och gemensamma riktlinjer för stödinsatserna

samt ansvarsfördelningen mellan skolan och hemmet bör göras innan planen tas i bruk.

Ifall eleven har en habiliteringsplan kan man med vårdnadshavarens tillstånd även utnyttja den.

Det är inte möjligt att genom besvär eller på annat sätt söka ändring i planen.

En plan för elevens lärande görs även upp för elever som studerar enligt ett eget årskurslöst studieprogram. Då ska planen beskriva vilka studiehelheter som ingår, i vilken ordning de ska studeras, enligt vilken tidtabell och eventuella särskilda mål.

En plan för elevens lärande ska också göras upp ifall särskilda undervisningsarrangemang tillämpas, t.ex. om eleven befrias från hela eller delar av den grundläggande utbildningens lärokurs.

Särskilt stöd

Ges till en elev som inte i tillräcklig utsträckning når målen för tillväxt, utveckling och lärande trots andra former av stöd. Syftet med stödet är att erbjuda eleven helhetsmässigt och systematiskt stöd. Individualisering av en lärokurs förutsätter ett beslut om särskilt stöd.

Särskilt stöd ordnas inom ramen för allmän eller förlängd läroplikt. Alla tillgängliga stödformer kan användas. Bildningschefen fattar ett skriftligt beslut om att bevilja eleven särskilt stöd. Beslutet fattas på basen av en pedagogisk utredning. Den pedagogiska utredningen görs inom ett yrkesövergripande samarbete. Beslutet är tidsbundet och behovet granskas av bildningschefen under åk 2 samt under åk 6. I beslutet bestäms vilken elevens huvudsakliga undervisningsgrupp är, vilka eventuella tolknings-, biträdes- och andra tjänster eleven behöver samt behovet av undantagsarrangemang i undervisningen. Efter beslut om särskilt stöd uppgörs en individuell plan (IP) för elevens lärande. Innan ett beslut om särskilt stöd fattas ska eleven och hans eller hennes vårdnadshavare höras.

Behovet av särskilt stöd utreds av elevens speciallärare inför årskurs 3 och 7. Utredningen görs i samråd med vårdnadshavaren och klassföreståndaren i samband med att den individuella planen utvärderas i slutet av läsåret.

Sammanfattning, det särskilda stödet och ansvarsperson

Pedagogisk utredning görs före beslut om särskilt stöd.	Lärare/ speciallärare/ elevhandledare i samarbete med ansvariga inom elevvården
Begäran om psykologiskt eller medicinskt expertutlåtande eller en motsvarande social utredning	Rektor i samarbete med ansvariga inom elevvården
Hörande av elev och dennes vårdnadshavare	Speciallärare / lärare
Undertecknande av anhållan om särskilt stöd	Rektor/ansvarsperson vid yrkesövergripande pedagogiskt möte/vårdnadshavare
Beslut om särskilt stöd	Bildningschef
Beslut om individualiserad lärokurs i ett ämne	Rektor
Beslut om resurser för elev i behov av	Bildningschef

särskilt stöd	
Uppgörande av individuell plan	Speciallärare i samråd med lärare/ elevhandledare
Särskilt stöd ger	Speciallärare/ lärare
Utvärdering av individuell plan, minst en gång per läsår i samråd med vårdnadshavare	Speciallärare/ lärare/ elevhandledare
Beslut om bildandet av undervisningsgrupper där det ingår en eller flera elever som har fått ett beslut om särskilt stöd eller elever som omfattas av förlängd läroplikt.	Rektor/ bildningschef/ bildningsnämndens svenska/finska sektion
Beslut om särskilt stöd granskas under åk 2 och under åk 6	Bildningschef

Individuell plan

Efter att beslut om särskilt stöd gjorts för en elev ska en individuell plan (IP) utarbetas för eleven. Helhetsansvaret för uppgörandet av planen ligger hos skolans speciallärare medan klass- och ämneslärare svarar för innehållet gällande enskilda läroämnen där målen individualiserats. Utarbetandet av en IP kan även göras i samråd med personal inom elevvården eller andra sakkunniga. Planen görs i samarbete med eleven och vårdnadshavaren.

Den individuella planen är en plan med målsättningar för elevens lärande och skolgång och en plan över undervisningens innehåll, pedagogiska metoder och övriga behövliga stödåtgärder. Planen ska ändras alltid då det sker förändringar i elevens behov av stöd eller i målen för undervisningen.

I planen ska framgå ifall eleven studerar enligt individualiserad lärokurs i ett eller flera ämnen eller ifall eleven studerar enligt verksamhetsområden.

Då planen sammanställs ska man utnyttja elevens tidigare planer för lärande samt den pedagogiska utredning som gjorts innan beslutet om särskilt stöd. Ifall eleven har en habiliteringsplan kan man med vårdnadshavarens tillstånd även utnyttja den.

Den individuella planen uppdateras och utvärderas minst en gång under läsåret gemensamt av skola och hem.

Det är inte möjligt att genom besvär eller på annat sätt söka ändring i planen.

1.3 Hur stödbehovet utreds och bedöms

Utredningar, kartläggningar

Vid kontrollerna vid barnrådgivningen kan eventuella stödbehov uppdagas. Ifall behov uppstår kan elevvårdens psykolog göra en individuell psykologisk kartläggning för att inringa barnets inlärningsförmåga, problemområden eller annat som inverkar på barnets utveckling.

Gravt handikappade barn, syn- och hörselskadade barn samt andra fysiskt eller intellektuellt gravt handikappade barn och barn med försenad utveckling kan omfattas av förlängd (11-årig) läroplikt. En svår sjukdom kan också vara en orsak till förlängd läroplikt. Beslut om förlängd läroplikt fattas i regel innan läroplikten uppkommer. Då fattas även ett beslut om särskilt stöd för barnet.

I Kimitoöns kommun träffar skolhälsovårdaren och skolkuratoren samtliga förskolebarn enskilt. Speciallärarna träffar också alla förskolebarn under förskoleåret för att utreda om behov av stöd finns.

Speciallärarna gör årligen kartläggningar av samtliga skolelevers läs- och skrivförmåga enligt ett överenskommet schema, **bilaga 1.2** Schema över kartläggningar som utförs av speciallärare. För elever som inte uppnår önskade resultat i kartläggningarna görs enskilda bedömningar av stödbehovet i samråd med vårdnadshavaren och elevvårdsteamet.

Elever som är i behov av ytterligare utredningar vilka inte skolan eller kommunens primärhälsovård klarar av, remitteras via elevvården till skolläkaren som beslutar om vidare åtgärder. Utredningar, kartläggningar, konsultationer och habiliteringstjänster kan vid behov begäras av olika utomstående instanser.

Möten vid övergång: förskola - åk 1, åk 6 - åk 7, åk 9 - andra stadiet

Innan skolgången inleds hålls pedagogiska övergångsmöten gällande barnens behov tillsammans med personal från förskola och skola. Vid behov och med samtycke kan expertgruppsmöten för ett enskilt barn ordnas tillsammans med vårdnadshavare, personal från förskola och skola samt med behövliga samarbetspartner inom elevvården. Även vid övergången från åk 6 till åk 7 hålls ett övergångsmöte där klassläraren, nya klassföreståndaren samt specialläraren deltar. Syftet med dessa möten är att kartlägga vilka behov av stöd det finns hos enskilda elever eller i elevgruppen.

Vid behov ordnas övergångsmöten då eleven fortsätter från den grundläggande utbildningen till andra stadiet.

Bedömning av stödbehov, beslut om särskilt stöd

Att bedöma behovet av stöd och att erbjuda stöd ingår i lärarens arbete och i alla undervisningssituationer.

Intensifierat stöd ges på basen av en pedagogisk bedömning. Särskilt stöd ges efter bildningschefens beslut och på basen av en pedagogisk utredning.

En förflyttning från en stödnivå till en annan förutsätter alltid en noggrann bedömning av läget. Även då det gäller en förflyttning tillbaka från en högre till en lägre nivå av stöd bör en noggrann utvärdering och bedömning göras. Dessa utvärderingar görs alltid i elevvårdsteamet som bör vara i kontakt med vårdnadshavaren. I beslut gällande det särskilda stödbehovet är alltid bildningschefen involverad.

Det är möjligt att en elev plötsligt kan vara i ett särskilt stödbehov p.g.a. t.ex. svår sjukdom eller olycka och kan då beviljas mer omfattande stöd utan prövning via de tidigare stödformerna.

Tillräckliga resurser för att kunna genomföra alla nivåer och former av stöd bör finnas i kommunen. Specialundervisningen på del- och heltid handhas av speciallärare.

Pedagogisk bedömning

Inledandet av det intensifierade stödet ska basera sig på en pedagogisk bedömning. Denna bedömning görs i första hand av elevens klasslärare (åk 1-6) eller ämneslärare/klassföreståndare (åk 7-9) och kan göras i samråd med specialläraren eller andra sakkunniga.

I den pedagogiska bedömningen beskrivs

- elevens studier och skolgång som helhet
- det allmänna stödet som eleven har fått och en utvärdering av vilken inverkan det haft
- elevens förutsättningar och specifika behov för lärandet och skolgången
- en bedömning av de lösningar genom vilka eleven ska stödjas; pedagogiska lösningar, lösningar i inlärningsmiljön, lösningar i fråga om elevvårdstjänster eller andra lösningar.

Pedagogisk utredning

Då intensifierat stöd inte längre är tillräckligt för eleven görs en pedagogisk utredning. Den pedagogiska utredningen görs enligt given modell. Berörda lärare i samråd med ansvariga inom elevvården ansvarar för att den pedagogiska utredningen görs. Utredningen kan gärna kompletteras med en specialpedagogisk utredning av elevens läs- och skrivförmåga som görs av specialläraren samt en psykologisk utredning och/eller utlåtande av skolläkaren. De lärare som ansvarar för undervisningen av eleven beskriver elevens framsteg i studierna.

I den pedagogiska utredningen

- beskrivs elevens framsteg i studierna
- beskrivs elevens helhetsituation
- beskrivs elevens förutsättningar och specifika behov för lärandet och skolgången
- ingår en utvärdering av elevens plan för lärande och det intensifierade stöd eleven fått
- kan utlåtanden kompletteras med psykologiska eller medicinska expertutlåtanden eller motsvarande sociala utredningar
- bedöms de lösningar genom vilka eleven ska stödjas; pedagogiska lösningar, lösningar i inlärningsmiljön, lösningar i fråga om elevvårdstjänster eller andra lösningar
- görs en motiverad bedömning av om eleven behöver individualiserad lärokurs i ett eller flera ämnen.

Ifall eleven har en habiliteringsplan, kan man med vårdnadshavarens tillstånd även utnyttja den vid den pedagogiska utredningen och vid uppgörandet av IP.

1.4 Former av stöd

Stödundervisning

En elev som tillfälligt har blivit efter i studierna eller annars behöver kortvarigt stöd för sitt lärande har rätt att få stödundervisning. Stödundervisning kan ges på alla nivåer av stöd. Den ges av klass/ämnes/speciallärare eller elevhandledare, beroende på i vilket läroämne eleven i fråga har ett stödbehov. Den som ger stödundervisningen meddelar vårdnadshavaren om hur stödundervisningen genomförs och om den nytta och betydelse stödundervisningen har för elevens lärande och skolgång.

Specialundervisning på deltid

En elev som har svårigheter i sitt lärande eller i sin skolgång har rätt att få specialundervisning på deltid vid sidan av den övriga undervisningen. Genom specialundervisning på deltid kan elevens förutsättningar för lärande främjas och problem inom olika områden av lärandet förhindras att växa. Specialundervisning på

deltid ges till elever som har språkliga eller matematiska svårigheter, inlärningssvårigheter i enskilda läroämnena, svårigheter i studiefärdigheter, i sociala färdigheter eller i anslutning till skolgången.

Specialundervisning på deltid ordnas flexibelt som kompanjonundervisning, i en liten grupp eller som individuell undervisning. Specialundervisning på deltid kan ges på samtliga stödnivåer.

Specialläraren som handhar undervisningen av en elev inom denna form informerar vårdnadshavaren om innehållet i och tiden för undervisningen. Samarbetet mellan klass/ämneslärare- och speciallärare är ytterst viktigt för att innehållet i undervisningen ska tillgodose elevens aktuella behov. Undervisningen planeras och förverkligas genom ett kontinuerligt samarbete mellan specialläraren och läraren för den allmänna undervisningen.

Specialundervisning

Specialundervisning är det centrala pedagogiska delområdet inom det särskilda stödet. Efter ett beslut om särskilt stöd uppgörs en IP för eleven och specialundervisningen ordnas enligt denna. Undervisningen handhas av speciallärare och planeras av speciallärare i samråd med personal vid yrkesövergripande pedagogiska möten. Specialundervisningen ordnas delvis eller helt i smågrupp, i flexibla grupper eller i samband med den övriga undervisningen enligt vad som bestämts i elevens IP.

Specialläraren som handhar undervisningen av en elev inom denna form informerar vårdnadshavaren om innehållet i och tiden för undervisningen i de avseenden den avviker från redan överenskomna direktiv i elevens IP.

Innehållet i specialundervisningen kan följa målen för den allmänna lärokursen eller avvika från läroämnena och timfördelning i enlighet med vad som bestämts i beslutet om särskilt stöd.

I Kimitoöns kommun ordnas specialundervisning för elever med särskilt stödbehov i mån av möjlighet i elevens närskola. Undervisning för elever som behöver omfattande individuell- eller smågruppsundervisning (t.ex. elever som i sin IP läser enligt verksamhetsområdena i stället för läroämnena) ordnas i de flesta fallen i Dalsbruks skola 1-9.

I fall av mycket avvikande undervisningsbehov (t.ex. sjukhusundervisning, skolhem, flexibel grundläggande utbildning) söks andra, noggrant övervägda lösningar som skraddarsys för enskilda elever. Bildningschefen fattar beslut angående dessa specifika arrangemang.

Individualisering av lärokursen och befrielser från studier

Om det i en pedagogisk utredning konstateras att det inte är möjligt för eleven att nå kärninnehållet med godkänt resultat trots stöd kan man individualisera målen i ett eller flera läroämnena. Språklig och kulturell bakgrund, frånvaro, brist på motivation eller bristande studieteknik kan inte som sådana utgöra grund för individualisering av målen, utan då det gäller dessa faktorer ska eleven stödjas på annat lämpligt sätt.

Individualisering av lärokursen kräver ett beslut om att eleven beviljats särskilt stöd. Målen för individualiserade lärokurser beskrivs i elevens IP.

Individualisering av en lärokurs är det primära alternativet innan en elev helt befrias från studier i en lärokurs. Innan en elev befrias från ett läroämne krävs det tungt vägande skäl. Beslut om befriande från en lärokurs fattas av bildningschefen. En elev som befriats från att studera ett ämne ska få undervisning i för honom centrala läroämnena.

Förlängd läroplikt

Elever med förlängd läroplikt undervisas enligt sin individuella plan. Speciell uppmärksamhet fästs vid att eleven deltar i skolans vardag i mån av möjlighet, deltar i den sociala skolgemenskapen och kan umgås med jämnåriga skolkamrater.

Om en elev inte längre omfattas av förlängd läroplikt ska ett beslut fattas om att den förlängda läroplikten upphör och då övergår eleven till att omfattas av den allmänna läroplikten. Stödåtgärderna fortsätter på den nivå som den pedagogiska utredningen definierar.

Undervisning enligt verksamhetsområden

Undervisningen av de gravast handikappade eleverna kan ske enligt verksamhetsområden. Även för andra handikappade eller för allvarligt sjuka elever kan undervisningen ske helt eller delvis enligt verksamhetsområden. Efter ett beslut om särskilt stöd uppgörs en IP för eleven och i den bestäms till vilken del undervisningen sker enligt verksamhetsområden och till vilken del ämnesvis. I en IP med verksamhetsområden ska följande ingå: motoriska färdigheter, språk och kommunikation, sociala färdigheter, adl-funktioner och kognitiva färdigheter.

I Kimitoöns kommun skraddarsys undervisningen av de gravast handikappade enligt elevens hälsa, förutsättningar och behov. Undervisningen kan ges i en skola, i ett daghem eller vid behov t.o.m. i elevens hem.

1.5 Övrigt stöd

Handledning i samband med stöd

Det är alla lärares uppgift att handleda en elev som behöver stöd för sin skolgång och i studierna i olika läroämnen. Handledningen ska gälla alla undervisningssituationer, läroämnen och den respons eleven får. Målet med handledningen är att stärka elevens självförtroende, förmåga att utvärdera sig själv och lära sig lära och förmåga att planera sin framtid. Uppmärksamhet fästs vid elevens eventuella behov av stöd i fråga om vardagshantering, planering av studier, studiefärdigheter och samarbetsförmåga. Dessa färdigheter ska stärkas med ändamålsenliga metoder och handledning. Genom handledningen ska eleven lära sig att ställa upp mål för sitt lärande och att ta ansvar för sina studier.

Handledningsperspektivet ska beaktas när elevens behov av intensifierat stöd och särskilt stöd bedöms. Som en del av den pedagogiska bedömningen eller den pedagogiska utredningen utvärderas hur den handledning som eleven fått tidigare har räckt till och vilken inverkan den haft och om eleven har fortsatt behov av handledning. Målen och åtgärderna angående handledning skrivs också in i planen för elevens lärande eller den individuella planen (IP) för hur undervisningen ska ordnas. Handledande stöd ska planeras i nära samarbete med eleven och vårdnadshavaren. Sakkunskapen hos elevvårdspersonalen och eventuell biträdande personal ska också utnyttjas.

I den handledning som ges i slutskedet av den grundläggande utbildningen ska man tillsammans med eleven utreda lämpliga möjligheter till fortsatta studier och kontrollera att det stöd som eleven behöver fortsätter på andra stadiet. Eleven och vårdnadshavaren till den elev som behöver stöd ska i slutskedet av den grundläggande utbildningen ges information och möjlighet att diskutera med elevhandledaren och sakkunniga inom elevvården om särskilda frågor i anslutning till elevens fortsatta studier.

Samarbete mellan hem och skola i samband med stöd

Undervisningen och fostran ska ordnas i samarbete med vårdnadshavarna så att varje

elev får undervisning, handledning och stöd enligt sin utvecklingsnivå och sina behov. När en elev har behov av stöd ökar betydelsen av samarbete mellan hem och skola. Det är viktigt att skolans personal kontaktar hemmet genast när det framgår att en elev har problem i lärandet eller skolgången eller elevens välbefinnande är i fara.

Eleverna och vårdnadshavarna ska informeras om möjligheterna att få stöd, att det finns tre nivåer av stöd och vilka former av stöd som finns att tillgå. Vårdnadshavarna ska uppmuntras att för sin del stödja sitt barns målinriktade lärande och skolgång. Att bedöma elevens framsteg och behov av stöd och att planera stödet ska ingå i det regelbundna samarbetet mellan hem och skola. Målet är att handla i samförstånd med eleven och vårdnadshavaren. Eleven eller vårdnadshavaren kan inte vägra att ta emot stöd enligt vad som föreskrivs i lagen om grundläggande utbildning. Eleven kan också behöva individuellt elevvårdsstöd. Individuellt elevvårdsstöd baserar sig på frivillighet och förutsätter att eleven eller vid behov vårdnadshavaren ger sitt samtycke (se kapitlet om Elevvård i LP).

Tolknings- och biträdestjänster

För en del elever är tolknings- eller biträdestjänster en förutsättning för att de ska kunna delta i undervisningen. Det kan gälla elever med hörselskador, specifika språkliga svårigheter, kommunikationssvårigheter eller andra svårigheter. En elev kan behöva tolknings- eller biträdestjänster utan att han eller hon behöver annat stöd. Tillräcklig tolknings- eller biträdestjänst vid rätt tidpunkt kan leda till att det inte alls behövs intensifierat eller särskilt stöd.

Det stöd som biträdet ger ska främja elevens självständighet och initiativförmåga samt öka elevens självförtroende. Syftet med biträdestjänsterna är att stödja eleven så att han eller hon kan ta allt mer ansvar för sitt eget lärande. Biträdet stödjer och hjälper eleven att utföra uppgifter i anslutning till lärande och skolgång samt habilitering enligt lärarens eller terapeuternas anvisningar. Biträdet deltar vid behov i planeringen av stödet. Biträdet ska handleda eleven i de dagliga rutinerna i skolan.

Bildningschefen beslutar om ordnandet av tolknings- och biträdestjänster. En elevs behov av tolknings- eller biträdestjänster samt deras omfattning och art bedöms i samarbete med elevens lärare och elevvårdssteamet, med hjälp av information från vårdnadshavaren och utlåtanden från eventuella utomstående sakkunniga.

1.6 Elevbedömning (se avsnittet om bedömning i LP)

Inlärningssvårigheter ska beaktas i bedömningen av eleven. Det gäller även elever som har lindriga svårigheter och för vilka beslut om särskilt stöd inte har fattats. Vid bedömningen ska sådana metoder användas genom vilka eleven på bästa sätt kan påvisa sina kunskaper.

Om eleven studerar i enlighet med allmän lärokurs ska elevens prestationer bedömas i relation till målen för de allmänna lärokurserna och till profilerna för goda kunskaper.

Grunderna för bedömning av en elev som får särskilt stöd fastställs i elevens individuella plan (IP). Om eleven studerar enligt individualiserade lärokurser ska elevens prestationer bedömas enligt de mål som fastställts i elevens IP. I läroämnena som studeras enligt en individualiserad lärokurs kan verbal bedömning användas i alla årskurser. Då eleven följt individualiserad lärokurs ska siffervitsordet eller den verbala bedömningen i såväl elevens betyg under studiernas gång som i avgångsbetyget förses med en asterisk (*).

Bedömning av elever med förlängd läroplikt grundar sig på den allmänna lärokursen eller på individualiserade lärokurser enligt vad som bestämts i beslutet om särskilt stöd.

All bedömning av elev som studerat enligt verksamhetsområden är verbal och ska utgå från de personliga mål som uppställts i elevens IP.

BILAGOR

Bilaga	1.1	Ansvarsfördelning vid allmänt, intensifierat och särskilt stöd
	1.2	Schema över kartläggningar som utförs av speciallärare (uppdaterad oktober 2020)

Allmänt stöd

Stödundervisning och differentiering	Lärare i samråd med rektor
Diskussion med elev och dess vårdnadshavare kring överenskommelser om åtgärder både hemma och i skolan	Lärare
Konsultation av speciallärare/ elevvårdsteam	Lärare
Beslut om resurser för elev i behov av allmänt stöd	Rektor
Dokumentation av det allmänna stödet	Den lärare som givit stödet
Pedagogisk bedömning görs före intensifierat stöd	Lärare

Intensifierat stöd

Pedagogisk bedömning görs före intensifierat stöd	Lärare
Yrkesövergripande diskussion om intensifierat stöd	Rektor / elevvårdsteam
Diskussion med elevens vårdnadshavare om överenskomna åtgärder både hemma och i skolan	Lärare/ speciallärare/ elevhandledare
Uppgörande av plan för lärande, och resursbehovet	Lärare/ speciallärare/ elevhandledare
Beslut om resurstilldelning inom skolans resurser	Rektor
Intensifierat stöd inleds	Lärare/ speciallärare
Information ges till elevens övriga undervisningspersonal	Lärare/ speciallärare/ elevhandledare
Dokumentation av det intensifierade stödet	Lärare/ speciallärare
Utvärdering av det intensifierade stödet	Lärare/ speciallärare/ elevhandledare
Beslut om tilläggsresurser utöver skolans egna	Bildningschef
Pedagogisk utredning görs före beslut om särskilt stöd. Den baseras på den tidigare gjorda pedagogiska bedömningen och planen för lärande och utvärderingen av den.	Lärare/ speciallärare/ elevhandledare i samarbete med elevvårdsteam

Särskilt stöd

Pedagogisk utredning görs före beslut om särskilt stöd.	Lärare/ speciallärare/ elevhandledare i samarbete med elevvårdsteam
Begäran om psykologiskt eller medicinskt expertutlåtande eller en motsvarande social utredning	Rektor i samarbete med elevvårdsteam
Hörande av elev och dennes vårdnadshavare	Speciallärare / lärare
Undertecknande av anhållan om särskilt stöd	Rektor/ ansvarsperson i elevvårdsteamet/vårdnadshavare
Beslut om särskilt stöd	Bildningschef
Beslut om individualiserad lärokurs i ett ämne	Rektor
Beslut om resurser för elev i behov av särskilt stöd	Bildningschef
Uppgörande av individuell plan	Speciallärare i samråd med lärare/ elevhandledare
Särskilt stöd ger	Speciallärare / lärare
Utvärdering av individuell plan, minst en gång per läsår i samråd med vårdnadshavare	Speciallärare/ lärare/ elevhandledare
Beslut om bildandet av undervisningsgrupper där det ingår en eller flera elever som har fått ett beslut om särskilt stöd eller elever som omfattas av förlängd läroplikt.	Rektor/ bildningschef/ bildningsnämndens svenska/finska sektion
Beslut om särskilt stöd granskas under åk 2 och under åk 6	Bildningschef

Schema över kartläggningar som utförs av speciallärare

Förskolan:

- Talstatus-kartläggning av uttalet */september-oktober* (görs enskilt)
- Redo för skolan */januari*

Åk 1:

- Individuell läsning och skrivning ILS */augusti-september*
- Individuell läsning och skrivning ILS */april*

Åk 2:

- Individuell läsning och skrivning ILS */april*

Åk 3:

- Individuell läsning och skrivning ILS */april*

Åk 5:

- Individuell läsning och skrivning ILS */april*

Åk 6:

- Ordkunskapsprov */januari-februari*

Åk 8:

- Läs- och ordförståelse */hösten*

Vid behov kan enskilda elevers matematikfärdigheter kartläggas genom test.